

DONES A GRÀCIA

Butlletí periòdic amb la informació actual sobre la dona a Gràcia • Març 2013

M. ANTONIETA COT I L'APORTACIÓ DE LES DONES BIBLIOTECÀRIES A LA CULTURA

Enguany, el Consell de Dones de Gràcia organitza, com a acte central del 8 de març, una taula rodona per difondre la figura de la M. Antonieta Cot i reconèixer l'aportació de les dones bibliotecàries a la nostra cultura. M. Antonieta Cot, bibliotecària, fou directora de la Xarxa de Biblioteques Populars de la Diputació de Barcelona durant els anys del franquisme i, en aquella època, va fer el possible perquè el català estigués present a les biblioteques. Avui, a proposta del Consell de Dones de Gràcia, la biblioteca de Penitents porta el seu nom.

A Catalunya, la professió de bibliotecària va néixer femenina i va ser pionera en obrir noves oportunitats de treball qualificat per a la dona. Les professions amb perspectives

d'atenció i cura, com l'ensenyament, l'educació en general, l'assistència sanitària i social, i la biblioteconomia, han estat considerades professions femenines fins no fa tant de temps i han comptat des dels seus inicis amb una major presència de dones que d'homes.

Però no sempre ha estat així, la professió de bibliotecari es feminitzà a finals del XIX i començaments del XX, ja que des del Renaixement, el concepte de bibliotecari estava relacionat al concepte d'home erudit que custodiava el coneixement en la biblioteca o en el museu. És, amb les noves idees anglosaxones del segle XIX que consideren la biblioteca com a servei públic de caràcter social i educatiu, que s'incorpora la figura de la dona a la professió de bibliotecària com a professió relacionada amb la docència on la dona hi encaixa perfectament.

A Barcelona, l'any 1909, es va fundar la biblioteca de la Dona, avui Francesca Bonnemaïson, amb la finalitat de formar les dones i, l'any 1915 durant la Mancomunitat de Catalunya, època caracteritzada per la seva política modernitzadora, Eugeni d'Ors presenta el Pla General de Biblioteques Populars de la Mancomunitat de Catalunya, que seria la primera xarxa de biblioteques públiques de l'Estat Espanyol. Aquell mateix any es va crear l'Escola Superior de Bibliotecàries i es defineix el perfil de personal que prestaria serveis a les biblioteques: aquest havia de ser femení, ja que tenia les qualitats d'abnegació, desinterès econòmic, generositat, amabilitat, virtuts femenines que s'han anat atribuint a les dones al llarg del temps.

De l'Escola Superior de Bibliotecàries de la Mancomunitat sorgí tota una generació de dones que han aportat la seva vàlua i el seu entusiasme professional en la difusió democràtica de la cultura i el coneixement a través de la seva feina, de vegades realitzada amb moltes dificultats. Aquestes dones van demostrar amb escreix les seves capacitats creadores en l'àmbit de la biblioteconomia, amb iniciatives de creació de biblioteques ambulants, creació de biblioteques en els centres culturals i literaris i diverses iniciatives formatives i culturals a les biblioteques i, van contribuir, amb els seus escrits i opinions, al progrés de la professió de bibliotecària.

M. Antonieta Cot és un exemple d'aquesta generació i reconèixer la seva aportació és també reconèixer totes les dones bibliotecàries catalanes que han treballat per la democratització de la cultura.

M. Antonieta Cot (Mataró 1910- Barcelona, 1994) dirigí la Central de Biblioteques Populars des de l'any 1969 al 1980

Ma. Antonieta Cot, amb Ma. Teresa Boada en primer pla (Arxiu personal de Teresa Rovira)

(on ja hi treballava des de feia anys). De manera tímida, i a mesura que les circumstàncies ho permetien, les biblioteques populars sota la guia de la seva central tècnica van ser focus de difusió de la cultura catalana: conferències, exposicions i activitats diverses i també, a poc a poc, llibres en català i d'autors catalans. L'Antonieta Cot era una bona professional de conviccions fermes i va saber conservar, dins les restriccions d'una etapa presidida per la grisor i el tancament, l'esperit de les biblioteques populars de la Generalitat.

La seva companya M. Teresa Boada en destacava el seu aire tranquil i serè, però també els seus gestos valents: en els anys seixanta va aconseguir que la Diputació organitzés classes de català a l'Escola de Bibliotecàries i a les biblioteques populars, i a la reunió anual de bibliotecàries del 1958 organitzà una representació de *La pell de brau* de Salvador Espriu, a càrrec de l'alumnat del FAD.

A més de les seves aportacions a l'anuari de les Biblioteques populars, M. Antonieta Cot va participar en congressos internacionals i nacionals i va ser col·laboradora de les revistes *Biblioteconomia* i *San Jorge*. El tema central dels seus articles eren les biblioteques populars i els seus diversos aspectes d'organització i de servei.

Us convidem, doncs, a conèixer més sobre la seva figura a través de persones expertes i companyes bibliotecàries que la van conèixer i van treballar amb ella.

DIMARTS 12 DE MARÇ A LES 19 H

Taula rodona:

M. Antonieta Cot i l'aportació de les dones bibliotecàries a la Cultura

Hi participen:

Assumpció Estivill, professora de la facultat de Biblioteconomia i Documentació de l'UB

Montserrat Prat, bibliotecària

Assumpta Bailac, gerent del Consorci de Biblioteques de Barcelona

Modera: Rosa Nuñez, directora de la Biblioteca M. Antonieta Cot

Lloc: Sala d'actes de la Biblioteca M. Antonieta Cot
Pg. Vall d'Hebron 65-69

Organitza: Consell de Dones de Gràcia i Biblioteca M. Antonieta Cot

Fonts de l'article:

Dones bibliotecàries. Assumpció Estivill, Amadeu Pons i Teresa Mañà

De com i per què biblioteca s'escriu en femení. Montse Argente, Neus Lora i Marta Perpiñán

SUBTERRÀNIES, SOBREVIVRE ENTRE BOMBES

Si heu visitat el refugi antiaeri de la plaça del Diamant i heu baixat les seves escales, sentint la seva humitat i l'estretor dels seus passadissos, us haureu preguntat sens dubte què sentien els veïns i veïnes que hi baixaven atemorits a refugiar-se de les bombes durant la guerra civil. Amb els homes joves al front, el refugi estaria ple d'infants, dones i gent gran.

Subterrànies és una visita dramatitzada al refugi que ens convida a reviuir les històries de la nostra història, en una Catalunya en guerra, en un temps de penúria, que ens descobreix, en la veu de les dones, el dia a dia d'una població que lluita soterrada. Subterrànies centra la seva mirada en les mares, àvies, filles... dones en definitiva, que teixeixen a cop de pala l'esperança.

L'objectiu fonamental de Subterrànies és explicar l'experiència de la guerra i la vida a la rereguarda, la construcció de refugis i l'organització de pobles i ciutats, centrant-se en el gran protagonisme que hi tingueren les dones.

Les actrius del Projecte Vaca Montse Alcoverro, Itziar Castro i Carme Poll, ens representaran una dona casada, una infermera republicana i una nena que dibuixa. Cap d'elles plora, cap transmet amargor. Viuen amb la força dels resistents, amb l'entrega dels convençuts i ens explicaran les seves històries, les seves vivències des del refugi de la plaça del Diamant, per recordar el nostre passat col·lectiu amb ulls de dona.

SUBTERRÀNIES, SOBREVIVRE ENTRE BOMBES

Dissabte 16 de març: primer passí a les 18 h i segon passí a les 20 h

Preu: 5 €

Lloc: refugi antiaeri de la plaça del Diamant
Places limitades, imprescindible inscriure-s'hi amb antelació al correu electrònic piad_gracia@bcn.cat
Espai no accessible per a persones amb mobilitat reduïda

Organitza Consell de Dones de Gràcia amb la col·laboració del Taller d'Història de Gràcia

AGENDA D'ACTIVITATS DEL 8 DE MARÇ AL DISTRICTE DE GRÀCIA

Associació de Dones Mas Falcó - Penitents

C/Veciana núm. 2

Festa del Dia de la Dona

Divendres 8 de març a les 18 h

Activitats al Centre Cívic La Sedeta

C/Sicília 321

La Sedeta celebra el Dia Internacional de la Dona

Organitzen: PIAD Gràcia, Centre Cívic La Sedeta i PDI La Sedeta.

20 de març

- 17.30 h: "És de conte?", espectacle familiar de gènere a càrrec de la companyia Me voy al mundo Teatro.
- 19 h: "Amazonas", històries de dones valentes, divertides, entremaliades i sensuals, a càrrec de Numància Rojas, narradora oral.
- 20 h: actuació de la Coral "La Sedeta Gospel Singers"

Activitats al Centre Cívic El Coll- La Bruguera

C/Aldea 5

aDONA't 2013

Xerrada

L'Era Co: La coresponsabilitat a la vida familiar i domèstica, avui

Dilluns dia 4 de març a les 18 h

A càrrec de Iranzu Goicoetxea

Exposició La igualtat de gènere en cartells. De la Diputació de Barcelona.

Del 7 al 22 de març

Inauguració: 7 de març a les 19 h

Concurs i exposició: "Mares, Àvies, Germanes i Amigues" 7a. edició

Exposició de dibuixos i foto-narració on els participants ens presenten les dones que s'han significat a les seves vides. Participa-hi i fes-li un petit homenatge a la "Dona de la teva vida".
Inauguració de l'exposició i entrega de premis

Dijous 7 de març a les 19 h

Cinefòrum

Dijous 7 de març a les 17 h

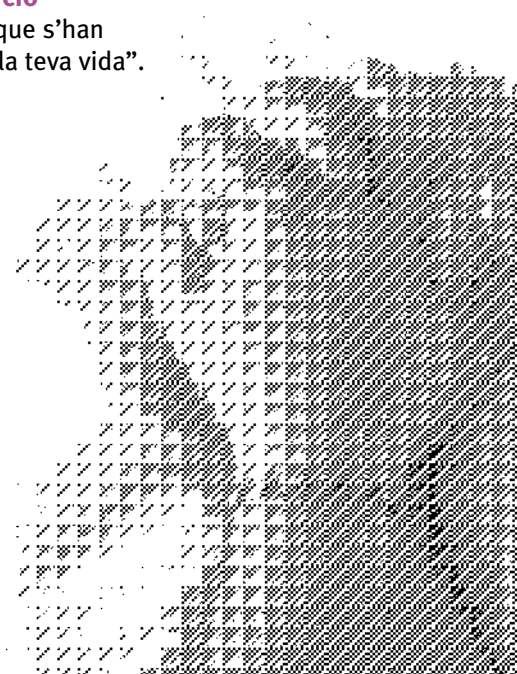
The Antonia's Nigth, nit de música i humor

Divendres 8 de març

22 h Contes eròtics a càrrec de "Somos un montón "

22.30 h Cabaret: Por tu pulpa pulpita, a càrrec de David Priego

23.30 h Punxa discos a càrrec de "Les Antònies" i "La Garçon"

PROPOSTA EN RECORD D'ANNA LIZARAN

El Consell de les Dones de Gràcia lamenta la mort prematura de l'Anna Lizaran i des d'aquestes línies vol transmetre a la seva família, el seu condol.

Gràcia, amb una gran tradició teatral, no vol deixar passar l'oportunitat d'afegir-se a les propostes perquè una sala del Teatre Lliure del carrer Montseny porti el nom d'Anna Lizaran, ja que ella va ser una de les dones que va creure en el projecte, tirant-lo endavant i consolidant-lo al costat d'altres persones valentes que volien apropar la cultura a la ciutadania.

L'Anna ha estat una de les referents de dona lluitadora, aconseguint les seves fites i estant al peu del canó fins al final.

Amb el consens de totes les Dones del Consell de Gràcia, iniciarem les gestions perquè aquesta proposta acabi sent una realitat.

Anna Lizaran

LES PROPOSTES DE DONES AL PAD GRACIENC

Les propostes de les dones graciencs a la I Trobada de Dones de Gràcia, que va fer seves el Consell de Dones, han estat recollides en el Pla d'Acció del Districte 2012-2015, aprovat pel Plenari del passat 18 de setembre, tal i com es va demanar en el seu dia. Us apropem els apartats pertinents, per a la vostra informació:

Promoure la igualtat entre homes i dones basada en el respecte i l'equitat. Impulsar polítiques transversals per aconseguir que la igualtat entre homes i dones sigui una realitat a la ciutat de Barcelona.

Sensibilitzar per l'eradicació de la violència de gènere:

- Acte central del Consell per a l'eradicació de la violència de gènere (novembre)
- Promoció i difusió, entre les entitats graciencs, de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Lliure de Violència vers les Dones

Sensibilitzar a la població en general sobre la necessitat de la igualtat entre gèneres, promovent la corresponsabilització:

- Celebració anual del 8 de març al Districte
- Celebració anual del Dia Internacional de la Salut de les Dones
- Celebració de la setmana de la ciència amb una acte dedicat a les dones científiques
- Edició i distribució del Butlletí electrònic Dones a Gràcia
- Difusió i promoció del projecte "Canviem-ho" entre les entitats de Gràcia

Promoure la perspectiva de gènere transversalment a diferents àmbits d'actuació del Districte:

- Promoure la participació del Consell de Dones en tots els àmbits de decisió de polítiques del Districte de Gràcia (Comissions i Consells)

Promoure la coeducació al districte de Gràcia:

- Dissenyar, elaborar i implementar el Pla de Coeducació

Promoure la creació cultural de les dones de Gràcia i la visibilitat de la creativitat de les dones en l'espai públic:

- Realitzar una Mostra d'Art amateur de dones de Gràcia a l'espai públic
- Crear una xarxa de dones creadores, tot apoderant les dones, per difondre i donar a conèixer la seva creació
- Potenciar la Plaça de les Dones del 36, oberta, com a espai per activitats de l'àmbit de la Dona

Incorporar la visió de gènere en totes aquelles manifestacions culturals que es portin a terme en el districte:

- Promoure que s'inclogui l'aportació de les dones en la recuperació de la memòria històrica de Gràcia.
- Impulsar que en tots els actes culturals hi hagi una visió equitativa entre homes i dones.
- Aprofundir en el llenguatge, per tal que resulti inclusiu en totes les seves manifestacions.

Promoure la participació i activitat de les dones grans com a eina contra l'exclusió social:

- Oferir una programació d'activitats que s'ajusti a les necessitats i interessos de les dones grans del Districte.

Sobre espai públic i vida quotidiana podem trobar algunes propostes relacionades als següents apartats

- Fomentar l'ús racional de l'espai públic, el civisme i la convivència (pàg. 40)
- Desenvolupar accions de suport per la dinamització del comerç (pàg. 47)
- Promoure els nous emprenedors i emprenedores i fomentar l'ocupació a Gràcia (pàg. 47)
- Afavorir una mobilitat sostenible al districte de Gràcia (pàg. 53)

A la web del districte podeu trobar el PAD a l'apartat Documents del Districte.

A la pàgina 41 trobareu els temes de dones:

<http://w110.bcn.cat/portal/site/Gracia>

APARTAT DE DENÚNCIA D'ACTITUDS MASCLISTES

EL CONSELL DE DONES DENUNCIA

Volem afegir-nos a les campanyes de denúncia dels maltractes i les violacions que pateixen les dones a tot el món. Una de cada tres dones al món són violades i maltractades al llarg de la seva vida. És a dir, mil milions de dones, la setena part de la població mundial! Semblaria mentida, si no fos per les dades que facilita l'ONU. El darrer cas, que ha saltat a nivell mediàtic, és el d'una noia a l'Índia, que ha provocat protestes espontànies al país, després que fos violada i morta en un autobús.

XIII DIA ANUAL DE GRÀCIA CONTRA LA VIOLÈNCIA VERS LES DONES:

16 DE NOVEMBRE DEL 2012

Com cada any, el Consell de Dones de Gràcia va organitzar l'acte del Dia Anual contra la Violència vers les Dones a la Plaça de la Virreina, a les vuit del vespre. També, com cada any, dones pertanyents al Consell van organitzar l'acte i varen compondre al terra amb espelmes enceses la paraula PROU! A més de col·locar unes flors en homenatge a les dones que han patit o estan patint violència de gènere. També s'hi posà un punt d'informació.

Lectura del manifest contra la violència masclista del Consell de Dones, el 16 de novembre a la plaça Virreina (Foto: Josefina Altés)

de l'Associació d'Homages Igualitaris llegí un text, el lema del qual era "El silenci ens fa còmplices". Finalment el Grup d'Arts Escèniques La Caldera, a través de la María Criado i la Montserrat Garrido (ballarina i veu, respectivament) van fer una actuació realitzada expressament per a l'acte, d'una gran qualitat i emotivitat.

HOMENATGE A M. TERESA BALCELLS I LLASTARRY

Els passats dies 22 i 26 de novembre, se celebrà a Gràcia el centenari de la M. Teresa Balcells i Llastarry (1912-2012), abnegada pedagoga musical i gran pianista. L'homenatge l'organitzà l'Orfeó Gracienc on, diuen des de l'entitat, "sense cap mena de dubte fou un referent a casa nostra en l'àmbit musical". Es realitzà a la seva seu del carrer Astúries, on va ser concertista i professora de piano i al qual va estar estretament vinculada ella i la seva família.

El dilluns 26, a les vuit del vespre, es va fer l'acte institucional d'homenatge, presentat per part del Ramon Botet i del president de l'Orfeó, senyor Minyana. Hi assistiren i feren breus parlaments, la Consellera de Dones del Districte, la Marta Mulet, i el Conseller de Cultura, Eugeni Rodoreda. S'hi presentà un vídeo elaborat amb la informació recollida per l'arxivera de l'entitat, Irene Ballvé. També es gaudí de dues actuacions, la de la Clara Florit (cantant) i el Paul Perera (piano) i la que va cloure l'acte, de la Coral Roig Korai, sota la direcció de la Laia Santanach. **Del 22 de novembre al 24 de desembre** hi podeu veure l'exposició sobre la biografia de la M. Teresa Balcells i Llastarry.

Teresa Balcells rebent un ram de flors després d'un concert

El Grup Dones pel Centenari que es creà al voltant de la celebració dels cent anys de l'Orfeó Gracienc, sota la presidència de la Josefina Altés i Campà, que després passà a anomenar-se Dones de l'Orfeó, va començar una tasca de recuperació de la memòria històrica de les dones que havien passat per aquesta entitat. Llavors es va fer un homenatge a Conxita Badia i a Donya Emília Baró. Ara, sembla que l'Orfeó ha decidit continuar aquesta tasca que van començar aquestes dones i ha organitzat l'homenatge a la M. Teresa Balcells i Llastarry.

El Consell de Dones de Gràcia va incloure les Germanes Balcells i Llastarry (M. Teresa i Rosa) en el llistat de noms de dones per ser honorades, tot adjudicant el seu nom a un carrer de Gràcia, que es va passar en el seu dia a la Comissió d'Urbanisme i, posteriorment, al Grup del Nomenclàtor. De fet, es va proposar el seu nom per a la nova Biblioteca de Penitents. En l'acte el Conseller de Cultura va dir a la família que es tindria en compte aquest nom per a noves adjudicacions.

Filla de **Joan Balcells i Garcia**, compositor i fundador de l'**Orfeó Gracienc**, amb ell va encetar els estudis de música juntament amb la seva germana Rosa, arpista de fama reconeguda, que tocà a l'orquestra de Pau Casals. Les dues germanes estudiaren a les escoles del Patronat Domènech. L'activitat musical de M. Teresa, com es diu al llibre Gent de Gràcia (2) d'Albert Musons, estigué estretament vinculada a l'Orfeó

Gracienc, ja que des del 1933 en fou professora auxiliar, pràcticament fins a la seva mort, així com de l'Escola de Música de l'entitat creada el 1979, pel mestre Pérez i Simó, on hi donà classes de piano. Són in comptables els concerts i audicions de la massa coral de l'Orfeó en els quals M. Teresa Balcells, excel·lent pianista, hi actuava acompanyant”.

“Tota aquesta dedicació musical a l'Orfeó li va valdre dos homenatges amb motiu de les noces d'argent i les noces d'or com a professora, així com l'atorgament de la categoria de “Sòcia de mèrit” al novembre del 1985.”

“Exercí, també, de professora de música de l'Escola de Bibliotecàries de la Diputació de Barcelona i de professora de piano al Conservatori Superior de Música de la ciutat.

Com a pianista, va col·laborar amb Conxita Badia, Mercè Plantada, Julià Brunet, Alfons Fleta i altres cantants, amb violinistes com Joan Manén, Lluís Benejam o Rosa Mas, i amb violoncel·listes com Piar Casals, Ricard Boadella o Santos Sagrera. Va morir al desembre del 1999.”

Conxa Garcia, Dones Comunicadores

PINZELLADES

Un cop acabades les inscripcions als Tallers del Casal de Barri Cardener del 1r. Trimestre d'enguany, cal destacar el fet que, un cop més, les dones són majoria a l'hora d'inscriure's a tota l'àmplia oferta. Dones que troben temps per dedicar a allò que els agrada, necessiten o les estimula a sentir-se millor. Especial rellevància pren això quan ens referim als Tallers patrocinats per l'Obra Social La Caixa destinats a acostar les noves tecnologies a la Gent Gran, cosa que és comparable a combatre l'analfabetisme de temps no tan llunyans. Dones, i alguns homes també, d'edats compreses entre els seixanta i els vuitanta i escaig, aprenent a fer servir el correu electrònic, comunicant-se amb fills i amitats, buscant informació per Internet, elaborant (les i els més avançats) projectes afins utilitzant les noves eines de comunicació: les Festes de Catalunya, els Mercats de Barcelona, les Esglésies Romàniques patrimoni nostrat, el nostre Món Cooperatiu, passat i futur, la Música Clàssica... tot un mostrari de temes elaborat amb força de voluntat, interès i il·lusió. Malgrat haver de fer esment al fet que els ordinadors que utilitzem se'ns han quedat vellets, els pobres, i no rendeixen tot el que caldria. No obstant això, el resultat de tot plegat fa satisfactòria tota la feina emprada, totes les sinergies emprades, també les d'un voluntariat l'esforç del qual fa que el Casal tiri endavant i pugui oferir un bon servei al Barri.

Montse Marco, Ciberdona

Activitat cultural de Ciberdona al Casal de Barri Cardener

DONES GRANS PROTAGONISTES

El mes de gener d'enguany es van atorgar els premis a les millors fotografies fetes durant la Festa Major de Gràcia de 2012.

Fotografia d'en Sergi Panizo, tercer premi del concurs a millor fotografia de les festes de Gràcia 2012

Hi va haver una gran participació de fotografies i de fotògrafs i fotògrafes. Com va comentar la regidora del districte, la Maite Fandos, cadascú retrata el que creu que és més interessant i el sentiment d'aquell moment i, efectivament, les fotografies reflecteixen diversitat de moments i motivacions d'un mateix carrer.

En aquesta edició, el tercer premi el va guanyar en Sergi Panizo. Em va agradar tant la fotografia amb les quatre dones assegudes, cadascuna amb el seu pensament i mudades per la festa major, participant en la festa, que li vaig demanar permís per publicar la fotografia al butlletí de les dones de Gràcia.

A ell, en Sergi, en aquell moment les quatre dones grans li van cridar l'atenció i ens ha deixat una pinzellada del que són les nostres festes populars, la convivència entre tot el veïnat sense diferència d'edat ni de sexe.

Marta Mulet, Consellera de Dones del Districte de Gràcia